

نگاه سیستمی میان فرهنگ و اقتصاد

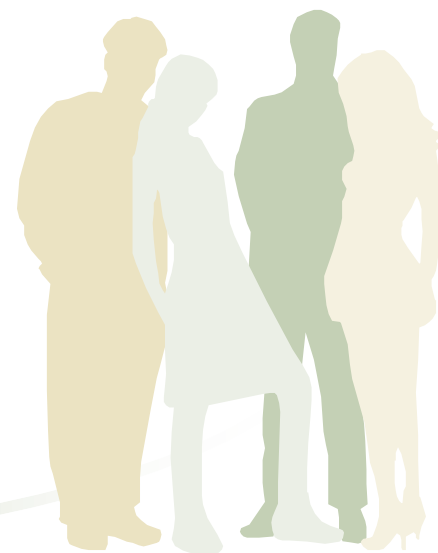
استاد راهنما: دکتر احمدی بافنده

گردآورندگان: سلمان عینعلی، امیر ترکمن

مقدمه 1.

چگونگی شکل گیری جریانهای فکری، روش های تحلیل در علوم ، و روش شناسی ها از جالب ترین مباحث فلسفه علم به شمار می روند . تفکر سیستمی، برخلاف برخی از جنبش های فکری که در يك رشته علمی در محدوده معینی رشد کرده اند، در خارج از محدوده يك علم معین متولد شد و در محیطی میان رشته ای رشد کرد

فرهنگ چیست و چرا باید به آن نگاه سیستمی داشت؟

مفهوم فرهنگ از آن دست مفاهیمی است که تعاریف متعددی برای آن از سوی اندیشمندان حوزه های مختلف علوم انسانی و اجتماعی ابراز شده است با در نظر آوردن مجموع تعارف می توان گفت که فرهنگ تعیین کننده ی چگونگی تفکر و احساس اعضای جامعه است و راهنمای اعمال انسان ها و معرف جهان بینی آن ها در زندگی است. اعضای جامعه معمولاً در مورد فرهنگ خود نمی اندیشند؛ چراکه فرهنگ قسمتی از وجود آن ها شده است و اغلب از وجود آن بی خبرند. فرهنگ را می توان شیوه های زندگی مورد قبول اعضای یک جامعه نیز تعریف نمود. چنین شیوه های مورد قبولی در جوامع مختلف متفاوت است. فرهنگ همانند هوایی است که تنفس میکنیم.

صاحب نظرانی مانند ادگار شاین، فرهنگ را شامل سه لایه دانسته اند که جهان بینی هسته ی مرکزی، ارزش ها و باورها لایه ی دوم و تجلی مادی لایه ی سوم را تشکیل می دهند.

تعریف سیستمی فرهنگ

- از نگاه سیستمی فرهنگ سیستم اجتماعی و باز می باشد که در مجموع می توان فرهنگ را مجموعه یا سیستمی از عناصر عینی و ذهنی یا مادی و معنوی دانست که در ارتباط ارگانیک با یکدیگر، در بخش های مختلف زندگی انسان جریان داشته و تفسیر و معنا دهنده (نظام اعتقادی)، هدایت کننده و سوق دهنده (ارزش ها) و الزام بخش (هنجارها) عمل و رفتار فردی و اجتماعی انسان ها در هر جامعه یا اجتماعی هستند. بنابراین این سیستم یا نظام دربردارنده ی جهان بینی یا نظام اعتقادی (شامل معرفت شناسی یا نظام معرفتی، هستی شناسی و انسان شناسی)، نظام ارزشی که تعیین بخش مطلوبیت های فردی و اجتماعی انسان هاست و نظام های سیاسی، حقوقی و اخلاقی از آن منتج می شود و هنجارهای اجتماعی متأثر از ارزش هاست. این مجموعه شکل دهنده ی اصلی فعالیت های مادی انسان و ابتکارات و تولیدات مادی و معنوی انسان به واسطه ی نظام نیازمندی های برآمده از آن است.
- بر این اساس، کلیه ی فعالیت های فردی و اجتماعی انسان در سیطره ی فرهنگ یا جزئی از آن تعریف شده و رنگ و بویی از فرهنگ دارد.

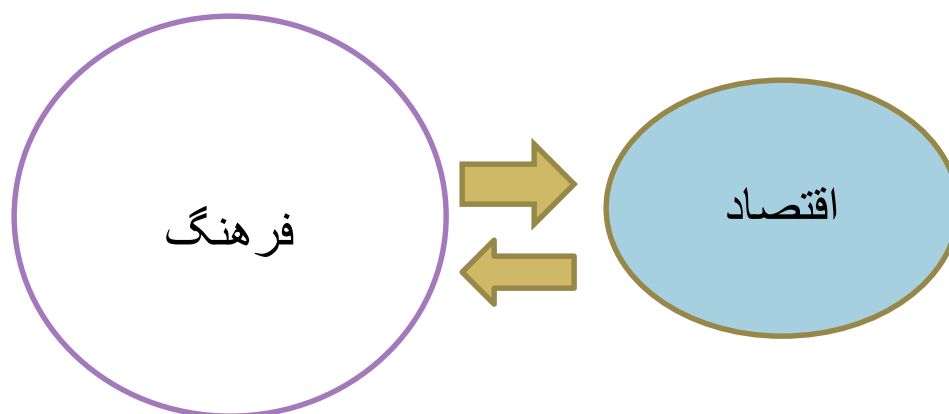
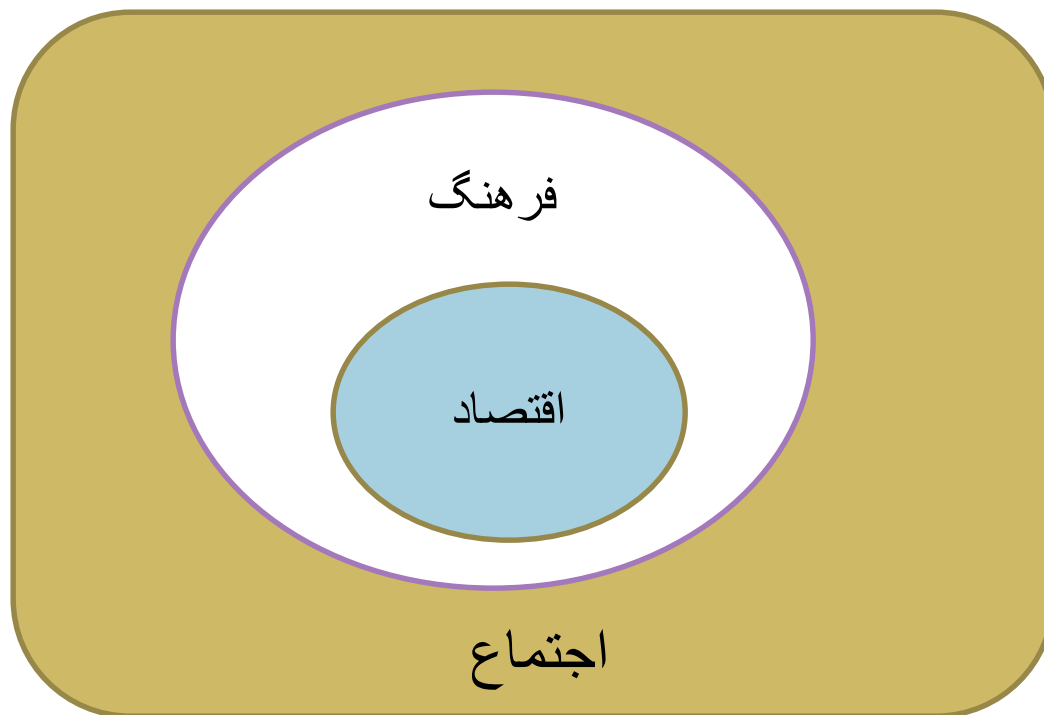
ارتباط میان فرهنگ و اقتصاد

مارکس با تأکید بر موجودیت اقتصادی، استدلال می کند که سطح پیشرفت فنی هر جامعه تعیین کننده ی شکل نظام اقتصادی آن جامعه است و نظام اقتصادی به نوبه ی خود تعیین کننده ی خصوصیات فرهنگی و اقتصادی جامعه.

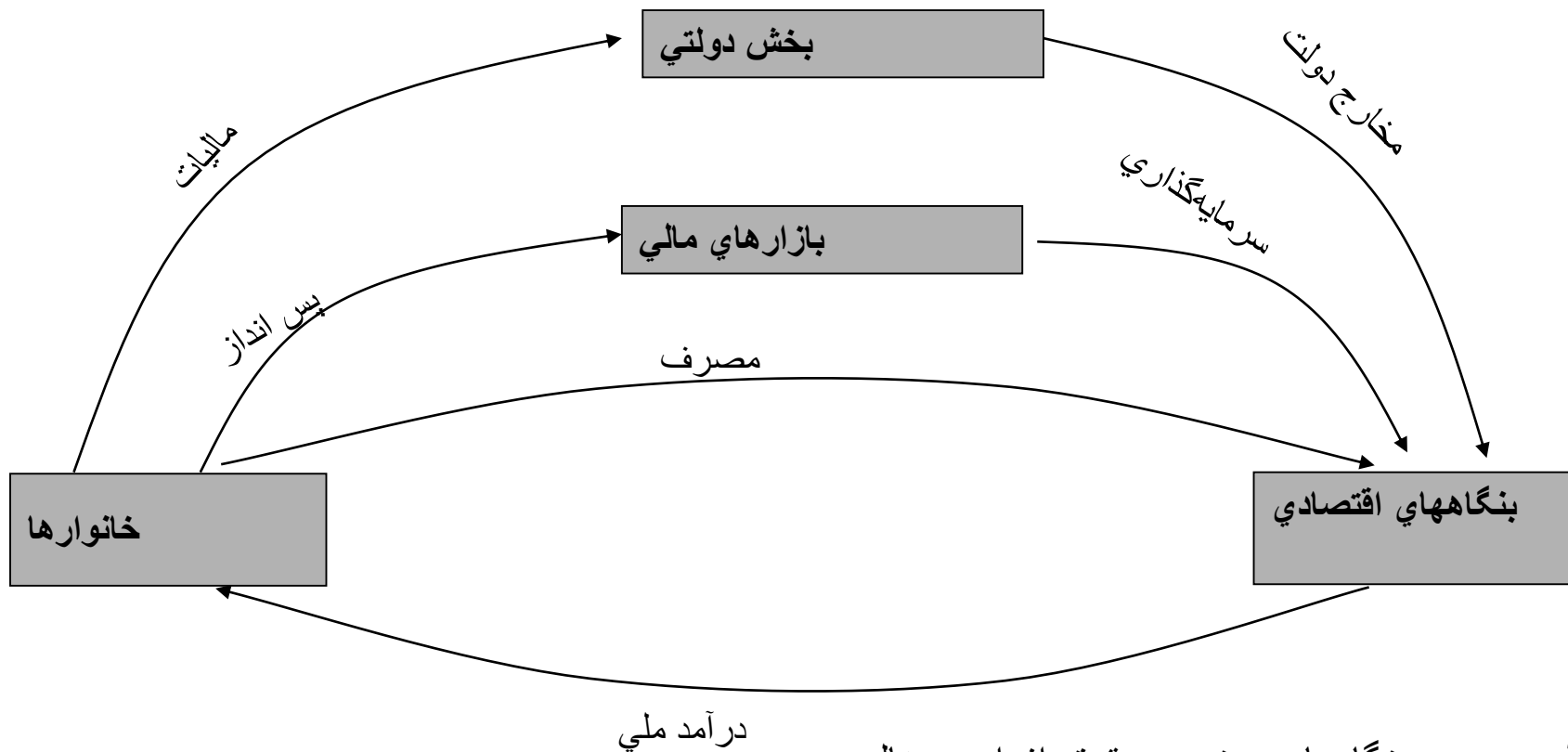
از سوی دیگر، وبر بر نقش فرهنگ تأکید می کند. فرهنگ صرفاً روبرای نظام اقتصادی نیست، بلکه به تنهایی می تواند در مقام یک علت عمده ظاهر شود.

فرهنگ هم به رفتار اقتصادی شکل می دهد و هم از آن تأثیر می پذیرد.

اما در اینجا باید بر این نکته تأکید کرد که پیچیدگی رفتار انسان ها و تأثیرپذیری آن ها از عوامل متنوع و گوناگون در سطوح مختلف به حدی است که تحقق هرگونه پیشگویی دقیق و بی چون و چرا را نامحتمل می سازد. بنابراین دیدگاهی که در ارتباط میان این عناصر برشمرده ی اجتماعی اتخاذ می شود این است که بین فرهنگ، اقتصاد و سیاست ارتباط نزدیکی وجود دارد که پیش بینی یکی براساس دیگری را با دقتی بیش از یک احتمال تصادفی، محتمل می سازد

تعریف اقتصاد (کلان)

درآمد ملي = سود بنگاه‌ها + مزد و حقوق افراد + خالص

بهره (افراد و بنگاه‌ها) + درآمد اموال

جریان چرخشی درآمد و تولید

تجربه کشور های موفق نشان میدهد توسعه در جایی رخ می دهد که نهادهای اجتماعی آن ظرفیت توسعه پذیری داشته باشد.

بنابراین باید تلاشها بیشتر بر رفع مسایل فرهنگی باشد .

نام گذاری سال 93 فرهنگ و اقتصاد با عزم ملی و مدیریت جهادی

و تاکید مکرر رهبر انقلاب بر فرهنگ موید این امر میباشد.

بیشتر کارشناسان اقتصادی پایین بودن میزان تولیدات داخلی را مشکل اقتصاد ایران میدانند.

دلیل این امر ناکارمدی عوامل تولید نیروی کار ، سرمایه ، مدیریت و تکنولوژی دانست که خود متاثر از عوامل فرهنگی میباشد.

بهره وری نیروی کار

در کشورهای توسعه یافته بر این نکته تاکید میگردد

بهره وری منشاء اصلی توسعه و رفاه عمومی است

کار مهمترین عامل پیشرفت و توسعه است .

ویژگیهای فرهنگی کشورهای کمتر توسعه یافته :

کم کاری ، کاهلی ، عدم احساس مسئولیت در بین اکثر مردم

به عنوان مثال: بیشتر متخصصان بر این باورند معجزه اقتصادی ژاپن در سایه

ساعات کار طولانی ، دستمزدهای کم و کم مصرفی مردم در دهه 50 و 60

میلادی حاصل شده است.

بنابراین رشد و توسعه در سایه مدیریت مجرب احساس مسئولیت و تلاش فوق

العاده حاصل میگردد.

ارزش کار

در کشور های صنعتی کار یک نیاز و ارزش تلقی میشود
در برخی موارد کار در ایران ضد ارزش تلقی میگردد به عنوان مثال کارکنان
وظیفه شناس و پرتلاش مورد تمسخر همکاران قرار میگیرند و
کم کاری و شانه خالی کردن در مواقعی یک ارزش محسوب میگردد.

انگیزه های مادی

از دیدگاه وبر شروع پروتستان در اروپا و تفسیر جدید در مورد کار و ثروت اندوزی و بهره در دین مسیحیت باعث شروع انقلاب صنعتی گردید.

بی اعتنایی به مال دنیا و بی هدفی و بی اضطرابی مالی ، داستانهای زیادی که در مورد ستایش خودتنگدستی در آموزش های رسمی و غیر رسمی در ایران خود موجب کاهش انگیزه کار و تلاش می گردد.

سایر الزامات فرهنگی

- 1- حاکمیت نگرش علمی بر باورهای فرهنگی جامعه
- 2- باور فرهنگی به برابری انسانها
- 3- باور فرهنگی به لزوم احترام به حقوق دیگران
- 4- باور فرهنگی به لزوم نظم پذیری جمعی
- 5- لزوم برنامه ریزی جهت سرمایه فرهنگی
- 6- لزوم افزایش سرمایه اجتماعی

با تشکر از حسن توجه شما

